

fråga om att minska någras frihet för att öka flertalets, utan om en nära nog generell frihetsbegränsning. Staten reglerar och beskattar i sådan utsträckning att den direkt eller indirekt inskränker valfriheten, bestämmer — genom prissättningen — vad en familj skall äta, dirigerar — genom byggnadsregleringen — valet mellan bil och en bra bostad. Genom att av ytterst allmänna och oklara motiv ge fullmakt åt riksdag och regering inskränker medborgaren, utan att han gör det klart för sig, sin egen frihet. Den bundenhet, det beroende som uppstår blir knappast mindre tryckande därför att de styrande har ett folkligt val att åberopa sig på; realiteten är att en liten krets av personer, i det enskilda fallet ofta en underordnad tjänsteman, bestämmer över andra människor. Detta uppgivande av självständigheten blir, hur demokratiskt det än tillgår, en begränsning av demokratin — ty folkstyrelse är dock inte bara majoritetsstyre, utan också en fri ram för den enskildes verksamhet.

Statsingripandet kan också bli ett hot för den politiska de-

mokratin i ordets mest egentliga mening. Socialdemokraterna, som ständigt betonar sambandet mellan ekonomi och politik, borde ha förståelse för tanken att en långt driven ekonomisk ofrihet inte är förenlig med politisk frihet. Bli organisationerna, yrkesgrupperna, de enskilda människorna bundna eller dirigerade av myndigheter och byråkrater i sin sociala och ekonomiska verksamhet, blir efter hand också friheten att debattera, att kritisera, att organisera sig, att ta ställning reellt beskuren. Det oroande i dagens läge är kanske främst att makthavarna inte ens tycks förstå, i varje fall inte vill erkänna, att den faran finns.

Det är främst på dessa punkter som oppositionen har ett starkt och principiellt underlag för sin kritik. Denna kritik har någon gång fått en utformning som är överdriven och kan missförstås, såsom då hr Hjalmarson talar om överhetsstaten. Men vad man uppenbarligen avser är riktigt och väsentligt och innebär ett försvar för demokrati, jämlikhet och frihet — i dessa ords ordinära, allmänt godtagna mening.

Det ryska spioneriet

berördes i ett kort replikskifte under debatten i Malmö mellan hr Erlander och hr Hjalmarson. Hr Hjalmarson frågade om man inte kunde vara enig om omöjligheten av att hysa förtroende för den sovjetryska representationen i Sverige och om statsministern vore beredd att ge den ryska regeringen besked på den punkten. Svaret blev att statsministern inte vore beredd att ge något besked "som skulle kunna leda till en brytning av de diplomatiska förbindelserna med Ryssland". Formellt är svaret rent undvikande, men

reellt måste det rimligen innebära att statsministern svarar nej på hr Hjalmarsons frågor och motiverar detta nej med att han inte vill riskera något avbrott i de diplomatiska förbindelserna med Ryssland.

Det är svårt att tänka sig en mera total undfallenhet. Under ambassadör Rodionovs verksamhet i Sverige har tre stora spionerier avslöjats, och det är uppenbart att chefen för den ryska beskickningen måste anses vara ansvarig för dessa. Sverige avger protester i varje särskilt fall, men den svenska regeringen vågar inte ens tala om att den saknar förtroende för den ambassadör som står bakom spionerierna. Att deklarerat detta skulle nämligen enligt hr Erlander vara farligt därför att Ryssland skulle kunna bryta förbindelserna. Det är självfallet att Ryssland efter uttalanden som dessa inte kan väntas ta någon hänsyn till de svenska protesterna; deras eventuella effekt suddas helt ut av hr Erlanders oro för att tala om vad naturligtvis han och alla andra demokratiska svenskar i själva verket måste känna. Men hr Erlanders undfallenhet är farlig även från en annan och vidare synpunkt: den visar att regeringen inte vågar uttrycka en ostridigt befogad reaktion på grund av fruktan för obefogade och hänsynslösa ryska repressalier.

Den socialdemokratiska pressen förklarar i stor utsträckning spioneriet på ett sådant sätt att effekten blir ett slags indirekt försvar av vad som skett. Alla stormakter spionerar, påstår Ny Tid förnumstigt, och fortsätter: "Det är en egendomlig tanke att just Sverige skulle ha varit förskonat från denna spionverksamhet. Ur den kommunistiska ideologins synpunkt är varje icke-kommunistisk regim en potentiell fiende. Det faktum att ryssarna vidgar sina kontakter med yttervärlden har inte gett någon anledning att räkna med att de skulle avrusta sin spionageverksamhet... Det finns inte heller någon anledning att ta den senaste spionaffären till förevändning för någon omvärdering av den ryska politiken." Vi skall inte alls förvåna oss eller bli upprörda över det ryska spioneriet, det är tidningens resonemang. Sådana cynismer måste man tillgripa för att försvara regeringens undfallenhet.

Aug. 10. 3 k. 1 u
2 m. 5 a.
L. a. 21